

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. J.**, bytom K., zastúpeného **JUDr. M. B.**, právne služby, s. r. o., so sídlom Č., proti žalovaným **1/ Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva Prievidza**, so sídlom Nemocničná 8, Bojnice, a **2/ Úradu verejného zdravotníctva**, Trnavská 52, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného 1/ č. B/2010/2009/01523-HV/1084 z 22. februára 2010, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 13Sp/3/2011-62 z 19. júla 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 13Sp/3/2011-62 z 19. júla 2011 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“) napadnutým uznesením zastavil konanie o žalobe žalobcu proti rozhodnutiu žalovaného v 1. rade č. B/2010/2009/01523-HV/1084 z 22. februára 2010 a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.

Dôvodom zastavenia konania podľa ustanovenia § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) bolo, že v hore označenom rozhodnutí správneho orgánu prvého stupňa podľa druhej hlavy piatej časti OSP nejde o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť (§ 247 ods. 2

OSP), pričom nie je možné rozhodnúť o odvolaní žalobcu ani podľa tretej hlavy piatej časti OSP, pretože o odvolaní proti neprávoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa rozhoduje žalovaný v 2. rade na základe včas podaného odvolania v správnom konaní.

Krajský súd z obsahu administratívneho spisu žalovaného v prvom rade zistil, že žalobou napadnutým rozhodnutím žalovaného v prvom rade č. B/2010/2009/01523-HV/1084 z 22. februára 2010 bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 3.000 eur za nesplnenie povinnosti ustanovených v § 57 ods. 30 zákona č. 355/2007 Z. z.. Predmetné rozhodnutie žalovaný v prvom rade doručoval žalobcovi na adresu jeho bydliska K.. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalobca bol práceneschopný od 30. novembra 2009 do 16. augusta 2010 a počas práceneschopnosti bol hospitalizovaný v NsP Bojnice od 26. januára 2010 do 03. februára 2010 a tiež nebolo sporné, že po dobu práceneschopnosti sa zdržiaval v mieste trvalého pobytu. Žalovaný 1/ doručoval žalobcovi napadnuté rozhodnutie do vlastných rúk, ktoré si žalobca neprevzal. Zo záznamu pošty na poštovej obálke vyplýva, že zásielka bola uložená na pošte 25. februára 2010 a po uplynutí úložnej doby 15. marca 2010 bola vrátená dňa 16. marca 2010 správne orgánu prvého stupňa, ktorý vyznačil právoplatnosť na napadnutom rozhodnutí dňom 01. apríla 2010. Krajský súd poznamenal, že žalobcovi nebolo napadnuté rozhodnutie doručované v čase jeho hospitalizácie a túto skutočnosť konštatoval aj Okresný súd v Prievidzi v uznesení zo dňa 28. októbra 2010, sp. zn. 15Er/l 708/2010, ktorým boli zamietnuté jeho námietky proti exekúcii. Žalobca nepredložil žiaden hodnoverný doklad, že jeho zdravotný stav mu nedovoľoval prevziať si na pošte poštovú zásielku, resp., že po celú dobu práceneschopnosti nemal povolené vychádzky. Námietky žalobcu, že o doručovaní rozhodnutia žalovaného sa nedozvedel, lístok pošty o opakovanom doručovaní a uložení zásielky na pošte nenašiel považoval krajský súd za účelové, v snahe vyhnúť sa zaplateniu pokuty. Krajský súd tiež uviedol, že skutočnosť, že žalobcovi bolo prvostupňové správne rozhodnutie vydané 22. novembra 2010, nemá vplyv na jeho právoplatnosť.

Rozhodnutie o náhrade trov konania krajský súd odôvodnil § 246c a § 146 ods. 1 písm. c/ OSP.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie vysloviac názor, že mu súd nemôže uprieť právo na súdnu ochranu v situácii, keď mu bolo konaním správneho orgánu – žalovaného 1/ upreté právo na to, aby mu bolo riadne doručené jeho rozhodnutie a právo na podanie riadneho opravného prostriedku proti takémuto rozhodnutiu. Podľa žalobcu nie je možné stotožniť sa so záverom súdu, že skutočnosť, že žalobcovi bolo napadnuté rozhodnutie vydané dňa 22. novembra 2010, nemá vplyv

na posúdenie jeho právoplatnosti. Právoplatnosť môže nadobudnúť len riadne doručené rozhodnutie správneho orgánu. Ak by mal žalovaný prijať argumentáciu súdu, dochádza k situácii, že žalobca nemá možnosť brániť sa proti postupu správneho orgánu, ktorý koná svojvoľne. Vzhľadom k uvedenému žalobca žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 13/Sp/3/2011 z 19. júla 2011 zrušil a vrátil Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.

Žalovaný v 1. rade vo svojom písomnom vyjadrení navrhol podané odvolanie žalobcu ako neodôvodnené a zmätočné v celom rozsahu zamietnuť a napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 13Sp/3/2011 z dňa 19. júla 2011, z jeho právnych a zákonu zodpovedajúcich dôvodov potvrdiť.

V predmetnej veci žalovaný v prvom rade zastával názor, že súd v žiadnom prípade neuprel žalobcovi právo na súdnu ochranu. Žalovaný v prvom rade predpísaným a zákonným spôsobom doručil písomnosť – rozhodnutie účastníkovi konania, a to podľa príslušných ustanovení zákona o správnom konaní, pričom právne účinky v konkrétnom prípade zo zákona nastali dňom odmietnutia prevzatia písomnosti. Súd v tomto smere vykonal okrem iného aj príslušné dokazovanie, objektívne zistil skutkový stav, ktorý právne vyhodnotil, posúdil a v merite veci rozhodol.

Žalovaný v 2. rade vo svojom písomnom vyjadrení na odvolanie žalobu zopakoval, že v uvedenej právnej veci navrhovateľa P. J., nekonal a ani neobdržal v tejto veci žiadne podanie, nedisponuje žiadnym spisovým materiálom v tejto veci.

Tiež uviedol, že ani podané odvolanie zo dňa 07. septembra 2011, proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 13Sp/3/2011-62 zo dňa 19. júla 2011, nesmeruje proti Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, a preto Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky k podanému odvolaniu nemôže zaujať žiadne stanovisko.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 1 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech.

V preskúmvanej veci je spornou otázkou doručovania rozhodnutia o uložení pokuty žalobcovi správnym orgánom prvého stupňa a následné posúdenie otázky prípustnosti podania žaloby podľa ustanovenia § 247 a nasl. OSP.

Otázka doručovania v správnom konaní je vo všeobecnosti upravená v ustanovení § 24 až § 26 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“).

Rozhodnutie žalovaného v prvom rade bolo žalobcovi doručované spôsobom podľa § 24 ods. 2 správneho poriadku, podľa ktorého ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Citované zákonné ustanovenie upravuje spôsob tzv. náhradného doručenia. Ide o právnu fikciu, že za podmienok ustanovených v zákone sa zásielka považuje za doručení, aj keď to v skutočnosti tak nie je. Takýmto spôsobom možno písomnosť doručiť len za predpokladu, že adresát sa v mieste doručenia zdržiava, avšak nebol zastihnutý. Ak sa adresát v mieste doručenia z akýchkoľvek dôvodov nezdržiava, zásielku treba vrátiť správnomu orgánu ako nedoručiteľnú. Trojdňová lehota začína plynúť dňom, ktorý nasleduje po upovedomení adresáta o uložení písomnosti. Ide o zákonnú lehotu, ktorú správny orgán nemôže predĺžiť.

Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že zásielka nebola prevzatá v odbernej lehote.

Bez ohľadu na to, ako a kedy sa žalobca o rozhodnutí dozvedel, mal predovšetkým podať vo veci odvolanie podľa príslušných správnych predpisov.

Správny poriadok, ktorý je príslušným procesným predpisom v danej veci, totiž ukladá odvolaciemu správnomu orgánu povinnosť preveriť a preskúmať, len čo mu prvostupňový

orgán – podľa § 57 ods. 2 – postúpi spisový materiál – či sú splnené podmienky pre riadne podané odvolanie, včítane toho, či ide o včas podané odvolanie (§ 59 ods. 1 a § 60 správneho poriadku).

Okrem toho podľa § 60 správneho poriadku odvolací orgán je povinný preskúmať i oneskorené odvolanie z toho hľadiska, či neodôvodňuje obnovu konania alebo zmenu alebo zrušenie rozhodnutia mimo odvolacieho konania.

Podľa § 244 ods. 1 v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Predpokladom postupu súdu podľa druhej hlavy piatej časti OSP (*rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov*) je, aby pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť (§ 247 ods. 2 OSP).

Musí ísť o rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť až po povinnom využití riadneho opravného prostriedku v správnom konaní. I keď pojem riadneho opravného prostriedku správny poriadok nepozná, výrazom riadne opravné prostriedky sa majú na mysli tie opravné prostriedky v administratívnom procese, ktorými sa napáda prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu (odvolanie, rozklad, námietky, sťažnosť alebo iný podobný úkon, ktorým sa sleduje napadnutie správneho rozhodnutia). Ak konanie prebehlo na správnom orgáne riadne v dvoch inštanciách, pod pojmom rozhodnutie vydané v správnom konaní treba v zmysle § 247 ods. 2 chápať rozhodnutie správneho orgánu prvého aj druhého stupňa ako jeden celok.

Táto zákonná podmienka v danej veci splnená nebola, lebo **žalobca možnosť podania odvolania v správnom konaní nevyužil.**

V správnom súdnictve postupom podľa piatej časti OSP nie je možné nahrádzať činnosť správnych orgánov, v danom prípade chýbajúce rozhodnutie žalovaného v druhom rade, alebo v krajnom prípade aspoň písomné oznámenie žalovaného v prvom rade, že odvolanie zamietá pre oneskorené podanie (keďže správny poriadok po novele zákonom č. 527/3003 Z. z., účinnej od 01. januára 2004 už neupravuje povinnosť odvolacieho správneho orgánu zamietnuť oneskorene podané odvolanie rozhodnutím).

Za týchto okolností tak, ako to uviedol vo svojom rozhodnutí i krajský súd, chýba v danej veci rozhodnutie, ktoré by mohlo byť predmetom preskúmania v správnom súdnictve na základe žaloby podľa druhej hlavy piatej časti OSP, a preto bolo dôvodné konanie podľa § 250d ods. 3 OSP zastaviť.

Za správny treba považovať aj záver krajského súdu, že o podaní žalobcu nie je možné rozhodnúť ani podľa tretej hlavy piatej časti OSP (*rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov*), pretože o odvolaní proti neprávoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa rozhoduje žalovaný v 2 rade na základe podaného odvolania v správnom konaní.

Na tomto mieste treba uviesť, že predpokladom postupu podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250l ods. 1 OSP). Správny súd v tomto prípade vystupuje priamo ako odvolacia inštitúcia proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy. Na rozdiel od preskúmania právoplatných rozhodnutí správnych orgánov v tomto prípade je okruh rozhodnutí vymedzený zákonom formou pozitívnej enumerácie, pričom okruh rozhodnutí, proti ktorým možno na súde podať opravný prostriedok, vyplýva z osobitných predpisov.

Názor žalobcu, že „*mu súd nemôže uprieť právo na súdnu ochranu v situácii, keď mu bolo konaním správneho orgánu – žalovaného v prvom rade upreté právo na to, aby mu bolo riadne doručené jeho rozhodnutie a právo na podanie riadneho opravného prostriedku proti takémuto rozhodnutiu*“, nie je vzhľadom na obsah pripojeného spisového materiálu opodstatnený, pretože žalobca, ako je už uvedené vyššie aj s poukazom na ustanovenie § 60 správneho poriadku, sa svoje právo podať odvolanie v správnom konaní ani nepokúsil využiť, a to ani po tom, čo dňa 22. novembra 2010 rozhodnutie žalovaného v prvom rade prevzal. Žalobca teda žalobu podal predčasne proti rozhodnutiu, ktoré nemôže

byť predmetom preskúmania súdom na základe žaloby (§ 247 a nasl. OSP) ani na základe opravného prostriedku (§ 250l a nasl. OSP).

Taktiež neušlo pozornosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že pokuta bola žalobcovi uložená ako podnikateľovi s obchodným menom P. J. – J., K., IČO: X., avšak žalobu podal ako fyzická osoba P. J., bytom K., takže žaloba bola podaná aj neoprávnenou osobou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preto odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá a § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod.. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení.

Záverom Najvyšší súd Slovenskej republiky ešte poznamenáva, že ak by žalobca preukázal, že mu rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa č. B/2010/2009/01523-HV/1084 z 22. februára 2010 nebolo doručované zákonným spôsobom, resp., že sa v čase doručovania rozhodnutia nezdržiaval v mieste sídla svojho podnikania, mohol by podať návrh na obnovu konania podľa § 62 ods. 1 písm. c/ správneho poriadku z dôvodu, že sa mu nesprávnym postupom správneho orgánu odňala možnosť zúčastniť sa na konaní, ak to mohlo mať podstatný vplyv na rozhodnutie, a ak sa náprava nemohla urobiť v odvolacom konaní.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení § 246c ods. 1 veta prvá a § 250k ods. 1 OSP, keďže žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a žalovaným v odvolacom konaní trovy nevznikli a ani im zo zákona ich náhrada neprislúcha.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

P o u č e n i e : P r o t i t o m u t o u z n e s e n i u n i e j e p r í p u s t n ý o p r a v n ý p r o s t r i e d o k .

V Bratislave 31. októbra 2011

**JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia:

Petra Slezáková